ГОЛОЯДОВА ТЕТЯНА ОЛЕКСІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

МЕХАНІЗМ ДІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ

Податкова політика України – важлива складова системи державного регулювання економіки, механізму управління соціально-економічним розвитком держави, ознака суверенітету країни і водночас умова її незалежності. Також це – комплекс заходів, набір дій уповноважених органів у сфері оподаткування з метою визначення і встановлення елементів податків, процедур і процесів адміністрування. Основна суперечність податкової політики полягає у пошуку компромісу між економічною ефективністю і соціальною справедливістю. Податкова система України є надзвичайно важливим фактором ефективності реалізації політики та функціонування податкової системи країни. Сучасна податкова політика України формується під істотним впливом міжнародної податкової конкуренції, зважаючи на необхідність виходу на зовнішні ринки та припливу іноземного капіталу з метою прискорення економічного зростання.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила, що COVID-19 набула масштабів пандемії, тому прийнята Постанова Кабінету Міністрів від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» відповідно до статті 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» з метою запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19 та з урахуванням рішення Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій [5].

Саме тому, для податкової політики України сьогодні це означає, що механізм її формування і реалізації має відповідати новим реаліям життя і вимогам навколишнього середовища. Перш за все це безпосередньо стосується всіх форм реалізації податкової політики України, а головне: законодавчого процесу та адміністрування податків.

Отже, звернувшись до експертного середовища та вивчивши досвід зарубіжних країн Верховна Рада прийняла Закон № 3275 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)», що набрав чинності 02.04.2020 р. [4]. Закон був розроблений з метою запровадження податкових та неподаткових пільг, пов'язаних із строком сплати податків, нарахуванням заробітної плати за дні вимушеного простою, термінами подачі податкових декларацій, термінами проведення перевірок, нарахування штрафних санкцій та пені тощо.

Отже, прийнятим Законом внесені такі зміни до Податкового Кодексу України:

Застосовуються штрафні санкції за порушення податкового законодавства, вчинені протягом періоду з 1 березня по 30 квітня 2020 року; а саме: протягом періоду з 1 березня по 31 травня 2020 року платникам податків не нараховується пеня, а нарахована, але не сплачена за цей період пеня підлягає списанню. Однак, на теперішній час програмне забезпечення Державної Податкової Служби ще готово до цієї пільги, тобто механізм реалізації не вказаний. Також за порушення термінів реєстрації податкових накладних штрафні санкції за вказаний період не нараховуються.

Встановити мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок на період з 18 березня по 31 травня 2020 року, крім: документальних позапланових перевірок з підстав, визначених пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу; тобто дозволені документальні позапланові перевірки з питань відшкодування ПДВ та фактичні перевірки з питань обігу спирту, пального та інших підакцизних товарів. Також перевірки, що були розпочаті до 18 березня 2020 року та не були завершеними, тимчасово зупиняються на цей період. Оновлений, пов'язаний з перенесенням, план-графік документальних перевірок був опублікований на сайті ДПС 24.03.2020 р.

Подовжено до 1 липня 2020 року термін подання річної декларації про майновий стан і доходи, а саме: суму податкового зобов'язання, яке платниками визначено до сплати, необхідно сплатити до 1 жовтня 2020 року;

Не нараховується та не сплачується у період з 1 березня року по 30 квітня 2020 року плата за землю, а саме: у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, фізичних або юридичних осіб, та використовуються ними в господарській діяльності. Якщо вже подавалася уточнююча декларація на підставі попереднього закону за березень-квітень, то необхідно подати нову уточнюючу до 30.04.2020 р. Сплата за квітень – до 30.06.2020р.

Об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, не є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки з 1 березня по 30 квітня 2020 року. Тепер це тільки березень.

Також до 31 травня 2020 р. зупинено перебіг строків розгляду податковими органами скарг платників, поданих в процедурі адміністративного оскарження, не розглянутих станом на 18.03 та тих, що надійдуть до 31.05. Також на цей період зупиняється строк надання відповіді контролюючому органу на його запит по ст. ст. 73 та 78 ПКУ, окрім запитів щодо підтвердження бюджетного відшкодування ПДВ [4].

Система податків та зборів України – це сукупність передбачених податковим законодавством України загальнодержавних та місцевих податків і зборів, принципів, форм і методів їх встановлення, зміни, скасування, обчислення та сплати. Саме тому сьогодні, асоціація міст України зверталася до Президента України, щодо забезпечення доопрацювання цього закону з урахуванням таких пропозицій:

запровадити більш дієві компенсатори для бізнесу за рахунок джерел держбюджету: ПДВ, податку на прибуток, акцизів;

передбачити розстрочку по сплаті за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а не введення заборони нарахування по цих місцевих податках;

дозволити органам місцевого самоврядування встановлювати пільги зі сплати місцевих податків та зборів посеред бюджетного року без застосування регуляторних процедур;

запровадити механізми компенсації втрат доходів місцевих бюджетів відповідно до статті 142 Конституції України, частини 1 статті 27 Бюджетного кодексу України.

Відповідно до ст. 142 Конституції України держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою [1]. Згідно з ч. 1 ст. 27 Бюджетного Кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету [2].

Що стосується п. 3 вищевказаного звернення, згідно п. 4.1.9. ст. 4 Податкового Кодексу України, саме податкове законодавство України ґрунтується на відповідних принципах, а саме стабільність – зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніш як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року [3].

Зміни також внесені до законодавчих актів, зокрема Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг».

На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Сьогодні в Україні назріла необхідність реалізації системного підходу до формування податкової політики держави на основі кращої світової практики тому що, обов'язковою ознакою ефективної податкової політики держави є дієва система оцінювання та аналізу прийнятих рішень. Отже, сьогодні механізм формування і реалізації податкової політики України в надзвичайних умовах зазнає суттєвих змін. Податкові системи країн світу, системи їх адміністрування, податкове законодавство і підходи до формування податкової політики також зазнають трансформацій.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019) : Закон України від 30.03.2020 № 3275. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20
5. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 04.10.2018 № 2530-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14
6. Державна податкова служба України. Офіційний портал https://tax.gov.ua/
7. Звернення Асоціації міст України https://konkurent.in.ua/publication/54587

Ключові слова: механізм податкової політики, мораторій, надзвичайні умови, податкови пільги, штрафні санкції, компенсація втрат доходів.

Ключевые слова: механизм налоговой политики, мораторий, чрезвычайные условия, налоговые льготы, штрафные санкции, компенсация потерь доходов.

Key words: tax policy mechanism, moratorium, emergency conditions, tax breaks, penalties, loss of income compensation.

ХАМХОДЕРА ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри адміністративного і фінансового права, кандидат юридичних наук

АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ІРРАЦІОНАЛЬНОСТІ ПІВРІЧНИХ НОВАЦІЙ

До кінця 2019 року більшість із патронатних службовців (далі також – «патронатники», сервісні функціонери/агенти) не відносилися до кола осіб, на яких поширюються вимоги Закону «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700). З метою конкретизації змісту судження відмітимо: 1) у ст. 3 антикорупційного закону (що визначає суб'єктів, на яких поширюються його приписи) патронатні службовці не зазначалися; 2) вимоги названого акту вищої юридичної сили все ж частково (щодо антикорупційного фінансового контролю) поширювалися на деяких «високих» патронатних службовців, котрі нормативно зараховуються до кола осіб «які займають відповідальне та особливо відповідальне становище» (це радники та помічники Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України – прим. до ст. 50 Закону № 1700); 3) окремі патронатні службовці могли зазнавати